Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 43 (2178) Londonas ir Vilnius, 1991 m. lapkričio 15 d. XLV

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖ

Lapkričio 8 d. iš Vilniaus buvo pranešta, kad Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba savo posėdyje svarstė Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo punktą dėl Garbės (dvigubos) pilietybės ir užsienyje gyvenančių, bet kitos pilietybės neturinčių, pilietybės klausimą. Lietuvos pilietybės įstatymas bus svarstomas toliau šios savaitės posėdyje. Gavę daugiau žinių, pranešime „EL" skaitytojams.

Į „svarbų ir skubų pranešimą" dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, atspausdintą „EL" Nr. 40, atsiliepė 63 D. Britanijoje gyvenantys lietuviai: 61 asmuo, kuris nėra priėmęs britų pilietybės, 1 britų pilietė ir 1 — Vokietijos. Šių asmenų prašymai Lietuvos Respublikos pilietybei gauti, pasižadėjimas, trys nuotraukos ir dokumentų fotokopijos buvo faksu pasiųstos Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Juridinio skyriaus pirmininko pavaduotojui Vytautui Sinkevičiui. Taip pat buvo iššiųstas šis bendras prašymas:

„Prašome patvirtinti Lietuvos Respublikos pilietybę. Mes, užsienyje gyvenantys bei dirbantys ir pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją pripažinti Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie dėl užsitęsusios Sovietų Sąjungos okupacijos negalėjome įteisinti esamos padėties, prašome Jus mus atstovauti ir apsaugoti nuo pavojaus, kad 1991 m. lapkričio 4 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymui, nebūtume laikomi užsieniečiais ar asmenimis be pilietybės".

Vl. Dargis

JTO FAO VISUOTINĖ KONFERENCIJA

Lapkričio 9-28 dienomis Romoje vyksta kas antri metai rengiama Jungtinių Tautų Organizacijos Mitybos ir žemės ūkio organizacijos — FAO — visuotinė konferencija. Pirmame konferencijos posėdyje organizacijos narėmis priimtos trys Pabaltijo respublikos — Lietuva, Latvija ir Estija. Ta proga į Romą atvyko ir konferencijoje dalyvauja trijų Pabaltijo kraštų delegacijos — žemės ūkio ministrai ir jų bendradarbiai. Lietuvai konferencijoje atstovauja žemės ūkio ministras Rimvydas Survila, maisto pramonės departamento direktorius Rimas Varkulevičius, du kiti Lietuvos žemės ūkio ministerijos darbuotojai. Ministras Survila pirmame konferencijos posėdyje pasakė kalbą. FAO organizacijai priklauso 157 valstybės, dabar jų skaičius padidėjo, kai po lapkričio devintosios į organizaciją buvo priimtos trys Pabaltijo valstybės.

Per Romoje vykstančią jau 26 visuotinę konferenciją svarstoma ir bus patvirtinta FAO organizacijos veiklos programa 1992-93 metams, taip pat organizacijos biudžetas ateinantiems dviems metams. Organizacijos pagrindinis uždavinys — finansiškai ir patarimais remti žemės ūkio vystymosi programas, ypač ūkiškai besivystančiose šalyse. Visuotinėje konferencijoje šiais metais ypatingas dėmesys skiriamas sunkiai mitybos padėčiai Sovietų Sąjungoje.

Šventinama Raseinių Kankinių koplyčia
Nuotrauka: *B. Aleknavičiaus*

VLIKO ATSIŠAUKIMAS

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto istorinis seimas, 1991 m. lapkričio 1-3 d. įvykęs Čikagoje, oficialiai užvertė VLIKo — Lietuvos laisvinimo, nepriklausomybės atstatymo ir politinių lietuvių tautos interesų atstovavimo paskutinį lapą.

Lietuva — laisva suvereni valstybė, pripažinta pasaulio valstybių, tarptautinių konferencijų, sąjungų, kurianti savo politinį, socialinį, kultūrinį, tautinį ir ekonominį atsistatymą.

VLIKo atsišaukimas į lietuvius, išleistas Vilniuje 1944 m. liepos 2 d.: „Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas per savo padalinius bei lietuvių politines ir kovos organizacijas ir toliau vadovaus lietuvių tautai kaip vyriausias lietuvių visuomenės politinis organas *tol, kol* nebus sudaryti laisvos ir nepriklausomos demokratinės Lietuvos suvereniniai organai".

VLIKui suteiktas lietuvių tautos mandatas ir įpareigojimas dirbti, kovoti, siekti pilno teisinio, diplomatinio Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir pripažinimo yra pasiektas, ir VLIKo veikla yra baigiama. Keturiasdešimt aštuonių metų sunki, skausminga, pilna kančių ir aukų laisvės kova laimėta ir, bendromis viso pasaulio lietuvių jėgomis ir pastangomis, apvainikuota Lietuvos laisvės vainiku.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto delegacijos pasitarimai su Lietuvos Respublikos Vyriausybe Vilniuje ir 1991 m. rugsėjo 20 d. Lietuvos Respublikos ministro pirmininko G. Vagnoriaus ir VLIKo pirmininko dr. K. Bobelio pasirašytas protokolas dėl VLIKo veiklos sustabdymo priimtas dėmesin ir patvirtintas Čikagos seimo delegatų.

VLIKo valdyba įgaliota atlikti visus VLIKo veiklos užbaigiamuosius darbus: administracinius, Tautos Fondo veiklos tęstinumo, VLIKo turimų archyvų, inventoriaus, finansų ir įstaigos perdavimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Visi šie uždaviniai turi būti atlikti iki 1992 m. liepos 1 dienos.

VLIKo valdyba, vykdydama seimo delegatų pageidavimus, perduoda tokius pasiūlymus Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai ir Vyriausybei:

1. Lietuvos pilietybės klausimas yra sukėlęs didelį nerimą ir nepasitenkinimą išeivijos lietuvių tarpe. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas prašo, kad Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba ir Vyriausybė šį klausimą išspręstų kaip galima greičiau ir siūlo: „kad visi lietuvių kilmės Lietuvos Respublikos piliečiai ir jų vaikai, buvę Lietuvos Respublikos piliečiais 1940 m. birželio 15 d., tebėra Lietuvos Respublikos piliečiai".

2. Artimiausiu metu pravesti debolševizacijos įstatymą, norint sumažinti esamą visuomenės susiskaldymą.

3. Pakviesti Helsinkio (Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo) baigiamojo akto konferencijos delegaciją atvykti į Lietuvą ir patikrinti lenkų ir kitų tautybių daromus nepagrįstus kaltinimus lietuvių tautai.

4. Paskatinti ir paremti politinių-ideologinių partijų greitesnį atsikūrimą, kas padėtų Lietuvai greičiau įsijungti į Europos parlamentą ir Europos ekonominę bendriją.

5. Išvystyti artimesnį ir atviresnį Lietuvos Respublikos valdžios įstaigų ir išeivijos organizacijų bendradarbiavimą.

6. Sąlygoms leidžiant, sušaukti VLIKo simbolinį uždaromąjį posėdį Vilniuje 1992 m. pavasarį.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems lietuviams taip stipriai rėmusiems Lietuvos laisvės kovą per tuos ilgus 48 veiklos metus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas sveikina Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą, Vyriausybę ir visus piliečius su Lietuvos nepriklausomybės atsikūrimu ir, baigdamas savo darbą, kviečia visus įsijungti į vieningą, gerai išmąstytą, tolerantišką, kitų teises ir nuomones gerbiantį darbą Lietuvos ekonominiam, tautiniam, socialiniam, kultūriniam ir politiniam atsistatymui.

VLIKo ELTA

KITAME NUMERYJE:

Spausdinsime AT deputato Romualdo Ozolo straipsnį „Galimas Kaliningrado problemos sprendimas", Romo Šilerio bei kitų autorių straipsnius.

Pasai ir vizos

Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pasų ir vizų skyriaus vedėjas Rimantas Šidlauskas, atsakydamas į korespondentų klausimus, paaiškino apie Lietuvos užsienio pasus bei vizas. Jis pasakė, kad pasai bus gauti tik lapkričio mėnesį. Juos dar reikės legalizuoti, todėl naudotis jais bus galima tik nuo 1992 m. sausio 1 dienos. Važinėjimas į užsienį priklausys nuo pasirašytų dvišalių tarptautinių konsulinių konvencijų. Nuo to priklausys, ar važiuojant reikės gauti vizas, ar ne.

Dėl vakariečių keliavimo į Lietuvą pro Lazdijus, jis pasakė, kad tas perėjimo punktas vakariečių transportui dar nepritaikytas.

LIETUVOJE

Mirė prof. J. Pikčilingis

Spalio 17 d., eidamas 66-uosius metus, mirė žymus lietuvių kalbos mokslininkas profesorius Juozas Pikčilingis. Per 40 pedagoginio darbo metų Vilniaus universitete jis parengė didžiulį būrį humanitarų, vėliau pasklidusių po visą Lietuvą, išmokusių gerbti tautos kalbą bei jos kultūrą ir tebediegiančių tai kitiems. Jis parašė gana daug lietuvių kalbos mokslo veikalų, tarp kurių: „Lietuvių kalbos stilistika", „Žodžio aiškumas ir tikslumas", „Kas yra stilius" ir kt., daug straipsnių.

J. Pikčilingis palaidotas Sūduvos krašto Sintautų kapinių žemėje.

Vydūnas grįžo į Lietuvą

Po daugelio metų svečioje šalyje, spalio 19 d. Vydūno palaikai sulaukė amžino prieglobsčio Lietuvoje, Bitėnų kapinaitėse, visai netoli Rambyno kalno. Vydūnas mirė 1953 m. ir buvo palaidotas Vokietijoje, Detmoldo kapinėse. Vydūno draugijos rūpesčiu jo palaikai dabar perkelti į Lietuvą ir palaidoti Bitėnuose.

Grąžinta dar viena bažnyčia

Spalio 11 d. tikintiesiems buvo grąžinta viena iš pačių gražiausių Vilniuje — šv. Jono bažnyčia. Ji buvo uždaryta 1948 m., per tą laiką daug kas iš jos buvo išgrobstyta. Bažnyčią pašventino Vilniaus vyskupas Juozas Tunaitis, iškilmėse dalyvavo daug Universiteto profesorių, dėstytojų bei studentų. Dabar joje bus laikomos šv. Mišios, skambės bažnytinė muzika, vyks studentų šventės.

Policijos diena

Spalio 2-ąją Lietuvos policijos darbuotojai pirmą kartą po tiek dešimtmečių paminėjo savo šventę — Policijos dieną, kuri kartu yra ir Angelo sargo diena. Vilniuje Arkikatedros aikštėje įvyko iškilmės. Jose dalyvavo AT pirmininkas V. Landsbergis, vicepremjeras Z. Vaišvila, policijos gen. komisaras P. Liubartas ir kiti darbuotojai. Vyskupas Juozas Tunaitis aukojo šv. Mišias ir pašventino policijos vėliavą.

Derliaus šventė

Spalio 12 d., šeštadienį, Vilniaus Vingio parke susirinko žemdirbiai iš visos Lietuvos. Parkas tarsi pasiskirstė zonomis — Žemaitija, Aukštaitija, Suvalkija ir Dzūkija. Ko čia tik nebuvo: pomidorų ir svogūnų, puikios kiaulienos ir paukštienos... Žemdirbiams už jų triūsą ir dovanas padėkojo AT pirmininkas V. Landsbergis.

Ambasadų statyba

JAV senatas ir atstovų rūmai nutarė skirti 30 milijonų dolerių JAV ambasadų Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje statybai. Laikinai JAV diplomatinė atstovybė atidaryta buvusiuose Vyriausybės svečių namuose V. Mykolaičio-Putino gatvėje Vilniuje. Ten savo įstaigą įkūrė JAV laikinasis reikalų patikėtinis D. Johnsonas.

Dar neaišku ir kur įsikurs Vokietijos ambasada. Nepaprastas ir įgaliotasis pasiuntinys Lietuvai Gottfriedas Albrechtas laikinai darbuojasi „Draugystės" viešbutyje.

Lietuvos kariuomenės šventė

KAZYS BARONAS

Kariuomenė — valstybės ginkluotosios pajėgos, kurios prireikus panaudojamos krašto suverenumui ginti ir teisėtai tvarkai valstybės viduje apsaugoti. Kariuomenės raida turi gilią praeitį, pirmaisiais žmonijos amžiais tautos ir kariuomenės sąvokos buvo labai glaudžiai susijusios. Juk priešui įsiveržus į gimtąjį kraštą, reikėjo apsaugoti namus ir šeimas. Tad į kovą stodavo visi sveiki vyrai, įvairiais ginklais pasipriešindami užpuolikams.

Niekuo nuo kitų tautų nesiskyrė ir lietuviai. Tik savo ginkluotųjų jėgų pastangomis mūsų valstybė atlaikė kalavijuočių ir kryžiuočių ordinų puolimus. Ypatingai nuostolingas buvo pastarųjų veržimasis į prūsų žemę („Drang nach Osten" pradžia), beveik po pusantro šimto metų kovų, remiami popiežiaus ir viso Vakarų pasaulio, jie išnaikino mūsų giminę prūsus.

Apie tai, kaip tuo metu būdavo sudaromos karinės Lietuvos pajėgos, tikrų žinių neturime. Kai ką paaiškina Žalgirio mūšis. S.M. Kučinskio teigimu, Vytauto kariuomenėje galėjo būti apie 11 tūkst. raitelių ir 6 tūkst. pėstininkų. Iš viso mūšyje iš lenkų ir lietuvių pusės dalyvavo apie 29 tūkst. karių. Kautynių vienetą sudarė ietis: šarvuotas riteris su savo palydovais, kurių būdavo nuo dviejų iki penkių. Raitelių būdavo žemvaldys, kuris į karą stodavo su savo ginklais, šarvais, žirgu, įsigytais savo lėšomis, ir lengvai ginkluotais palydovais. Jie kartu gabendavosi savo maistą ir visus kitus reikmenis bei transporto priemones. Tokios „ietis" būdavo sujungiamos į „vėliavas", kurios gaudavo savo srities vardą: pvz., Vilniaus, Trakų, Gardino ir t.t. Vėliavą sudarydavo nuo 50 iki 80 iečių. Visuotinį šaukimą į karinę tarnybą paskelbdavo seimas.

Lenkų istorikas Jerzy Ochmanski rašo, kad 1528 m. Lietuvos valstybė mobilizuodavo 19 842 raitelius, o jau 1567 m. — 27 776 (V. Statkus nurodo 19 844 ir 27 708). Lenkų istorikas pateikia ir mūsų karių apsiginklavimą: 2 219 karių turėjo kardus, kalavijus, 7 236 tik medinius ginklus, pvz., ragotines (rohatyna), ietis, kotus (drzewce), 142 kariai buvo ginkluoti kirviais.

1705 m. Prūsijoje minimi lietuviški dragūnai, o 1716 m. Tilžėje buvo įsteigtas lietuvių dragūnų pulkas (Litthauisher Dragoner Regiment). Jis 1813 m. dalyvavo kovose prieš Napoleoną. Ilgą laiką svarbiu kariniu centru buvo Įsrutis. Jame stovėjo Litthauishes Ulanenregiment pulkas ir iš vienos artilerijos baterijos išaugęs Litthauishes Feldartillerieregiment. Dar vienas lietuviškas pulkas buvo suformuotas Karaliaučiuje. Spėjama, kad Prūsijos karalių Fridricho Didžiojo, Vilhelmo III ir Vilhelmo IV kariuomenių eilėse tarnavo 20-30 tūkst. lietuvių.

Caro priespauda ir Napoleono žygis per Lietuvą vėl davė kiek vilčių nepriklausomam gyvenimui. Į Napoleono kariuomenės eiles įsijungė apie 19 tūkst. karių. Jai pralaimėjus, apie 6 tūkst. lietuvių karių pasitraukė kartu su Napoleonu. Britų karo ministerijos archyvo medžiaga rodo, kad 1813 m. apie 150 lietuvių dalyvavo 1812 metų kare su Amerika. Šie vyrai buvo patekę į britų nelaisvę. Britams trūko kareivių, tad jie verbuodavo svetimšalius, kurių negalėdami panaudoti prieš prancūzus, siųsdavo į Indiją ir Ceiloną. Iš Indijos kariai grįžo į Ispaniją, iš kur kunigaikštis Velingtonas juos pasiuntė į Kanadą. Lietuviai tarnavo trijuose pulkuose. De Watteville pulkas 1813 m. rugsėjo 26 d. kovėsi su amerikiečiais prie Chateaugay, netoli Montrealio, vėliau buvo perkeltas į Niagarą, o 1814 m. dalyvavo Fort Erie prie Buffalo N.4 apgulime, patirdamas daug nuostolių. Karui pasibaigus, pulkas buvo išformuotas. Veteranai, tarp jų ir lietuviai, gavo žemę ir asimiliavosi, nepalikdami jokių pėdsakų. Karių pavardės surašytos British War Ministry Archives.

Negalima pamiršti 1831 ir 1863 m. sukilėlių, nes jie jau buvo neblogai organizuoti, turėjo savo pavadinimus, karinę vadovybę, daugelis — šautuvus (kiti buvo ginkluoti dalgiais), pabūklus. Deja, šio sukilimo pasekmės buvo labai liūdnos. Amžininkai sukilimo malšintoją Muravjovą praminė koriku, nes per vieną pusmetį. savo paties apskaičiavimu, jis nužudė 129 žmones, išsiuntė į katorgą 972, į Sibirą — 1 427, į artimesnes Rusijos sritis — 1 529, į kariuomenę atidavė 345, areštavo 864 ir kitur ištrėmė 4 096. Iš viso nukentėjo 9 361 žmogus. Į šį skaičių neįeina sukilėliai, žuvę kautynėse.

Pirmojo pasaulinio karo metu lietuvos vyrai kovojo ir Vokietijos, ir Rusijos pusėje. Tūkstančiai jų žuvo, tūkstančiai pateko į nelaisvę. Mėginimai atkurti Lietuvos kariuomenę Rusijoje nepavyko, tad, pasitraukę iš carinės armijos, Lietuvos sūnūs mažais būriais ar pavieniui grįžo į tėvų kraštą ir įstojo į steigiamą Lietuvos kariuomenę.

Visai teisingai Vytenis Statkus rašo, kad be ginkluotų pajėgų suorganizavimo ir be jų padėtų gyvybės aukų, 1918 m. vasario 16 d. aktas būtų likęs tik mažai kieno beatsimenama mažos tautos deklaracija, užsilikusi kuriame nors dulkėtame archyve. Tos pajėgos saugojo 22 metus trukusį nepriklausomybės laikotarpį ir įgalino Lietuvą dvasiškai ir kultūriškai atgimti bei sustiprėti.

Nors vokiečiai labai priešinosi kariuomenės steigimui (Lietuva buvo vokiečių okupuota), bet Lietuvos Taryba slapta įsteigė krašto apsaugos komisiją, kurios tikslas buvo atkurti Lietuvos kariuomenę. Pirmieji savanoriai Vilnių pasiekė 1918 m. spalio 16 d. Iš viso buvo 11 vyrų. Pirmą kartą spalio 17 d. vakariniame patikrinime buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Iš vokiečių tik slapčia buvo galima įsigyti ginklų, negalima buvo jų viešai nešiotis, nes vokiečiai atimdavo. Bet iš Rytų ir Pietų kilo grėsmė Lietuvai. Skubiai reikėjo organizuoti tikras karines pajėgas. 1918 m. lapkričio 23 d. ministras pirmininkas A. Voldemaras į Valstybės Tarybos rūmus pakvietė karininkus J. Kubilių ir S. Nastopką: kartu buvo ir ministro pirmininko adjutantas kar. A. Juozapavičius. Jie suredagavo ir tuoj pat išspausdino pirmą įsakymą kariuomenei ir 1918 m. gruodžio 29 d. laikinoji Lietuvos vyriausybė išleido atsišaukimą-kvietimą stoti savanoriais: „Lietuvos piliečiai! Vyrai! Nekartą Lietuvos priešai norėjo uždėti ant mūsų amžiną nepakeliamą jungą, bet mūsų Tėvynė nenugalėta. Ji gyva. Šiandieną visi išvydome laisvės rojų švintant; Lietuvos nepriklausomybė neša visiems laisvę ir laimę; tad ginkime Nepriklausomą Lietuvos valstybę! Vienybėje, kaip broliai, pasidavę kits kitam rankas, eikime drąsiai į kovą visi, kaip vienas, stokim už tėvynę.

Lietuva pavojuje! Vokiečių kariuomenei atsitraukiant, jau įsibrovė Lietuvon svetimoji Rusijos kariuomenė. Ji eina atimdama iš mūsų gyventojų duoną, gyvulius ir mantą. Jos palydovai — badas, gaisrų pašvaistės, kraujo ir ašarų upeliai.

Tad ginkim Lietuvą! Parodykim, jog esame verti amžiais kovotos laisvės: šiandieną Lietuvos likimas mūsų pačių rankose.

Nelaukdami toliau nė valandos, kas myli Lietuvą, kas trokšta laisvės, kas pajėgia valdyti ginklą, stokime visi į Lietuvos Krašto Apsaugą. Būrių būriais eikime iš kaimų, viensėdijų, miestų ir miestelių, eikime iš visų Lietuvos kraštų laisvės ir Tėvynės ginti. Stokime drąsiai pirmi į kovą!

Drąsiai be baimės, kaip mūsų tėvai ir senėviai, užstokim priešams kelią, pakelkim žygį už Motiną Tėvynę, už Lietuvos valstybę!"

(Bus daugiau)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

TAUTINĖS PARAMOS FONDO DARBAI LIETUVOJE

Niekas Lietuvoje neprisimena, kada yra buvęs toks šiltas ir saulėtas ruduo kaip šįmet. Giedras, mėlynas dangus net spalio mėnesį, žmonės vaikščiojo kone vienmarškiniai — kasdien vis 18-20 C. Laiku suvežtas visas derlius, gerai uždėrėjo bulvės, runkeliai... Po baisių sausio įvykių, po teroro dienų ir naktų, po širdį ir nervus graužiančios nevilties, rodos, ir Dievas, ir gamta apdovanojo savo malonėmis Lietuvą, rodos, ir žmonės dažniau šypsosi ir juokiasi.

Tačiau tarp mūsų vaikšto ir tie, kuriems giedrą dangų dar temdo kančios ir ašaros, kuriems dar nelengva džiaugtis skaisčia saule ir rudens gėrybėmis. Tai sunkiai sužeistieji prie televizijos bokšto, tebesigydantys sunkias traumas ir žaizdas, tai ir narsiųjų Lietuvos gynėjų, žiauriai nužudytų Medininkuose, šeimos. O juk jų tvirtumas ir bebaimiškumas priartino mūsų nepriklausomybės tarptautinį pripažinimą, jų drąsa paskelbė visam pasauliui, kad mūsų laisvės troškimas nepalaužiamas.

Jie nelaiko savęs didvyriais. Neseniai Lietuvos televizija perdavė interviu su moteriške, grįžusia iš Vengrijos, kur gydė sutrupintą koją. Korespondentui išreiškus susižavėjimą jos drąsa, ji paprastai atsakė: „Visi, kurie stovėjo kaip siena apie bokštą, buvo drąsūs, tiesiog kulka pasirinko mane..."

Nepamirštame jų ir stengiamės jiems padėti — ir vyriausybė, ir žmonės. Malonu, kad prie šios pagalbos prisideda ir Didžiosios Britanijos lietuviai. Anksčiau teko rašyti apie Tautinės paramos fondo dovanas nukentėjusiems sausio mėnesį, o neseniai šio fondo valdybos ir jos atstovo nenuilstančio Juozo Bendoriaus rūpesčiu pagalba pasiekė ir Lietuvos vyrų, žuvusių Medininkuose, šeimas. Fondo dovanos perduotos Alytei Musteikienei — jos dvejų metukų Justino ir šešiametės Kristinos niekada nebevedžios tėvelio ranka, Genei Orlavičienei, kurios 8 mėnesių Šarūnas ir vos sulaukęs dviejų metų Justinas išvis neprisimins tėvelio, ir Rūtai Janonienei, likusiai su trejų su puse metų našlaičiu Evalduku. Didelė bendra nelaimė suartino šias moteris, jos nuoširdžiai draugauja, lankosi viena pas kitą su vaikais, ir ši bičiulystė padeda pakelti netekimo skausmą. Jos niekuo nesiskundžia, kantriai ir oriai neša likimo skirtą kryžių. Išties, kol Lietuva turi tokių puikių moterų, niekad netrūks narsių sūnų jai apginti. Alytė Musteikienė, perduodama padėką D. Britanijos lietuviams, labai prašė pasakyti, kad labiausiai jas visas sujaudino ne tiek materialinė parama, nors ji ir reikalinga, kiek moralinė šios pagalbos pusė, tolimų tautiečių užuojauta.

Fondo dovanėlė įteikta ir vienintelio likusio gyvo Medininkų tragedijos liudininko Tomo Šerno motinai. Kitą dieną po šio šiurpaus įvykio Tomas buvo ketinęs atšokti savo vestuves. Deja, deja... Dabar, pasak mamos, jis pamažu sveiksta, bet peršautos smegenys gali pareikalauti dar ilgų mėnesių gydymo ir galbūt reabilitacijos užsienio šalių medicinos centruose. Į mano bloknotą Tomo mama įrašė šitokius žodžius: „Didžiai gerbiami tautiečiai! Esu sujaudinta jūsų dėmesio iš taip toli! Sūnus verkia, kai jam perskaitau panašius siuntimus. Labai laibai ačiū! Tomo mama Eglė Šernienė."

Tautinės paramos fondo valdybos atstovui J. Bendoriui perduoti ir kitų šeimų padėkos laiškai.

Gražvydas Kirvaitis, *Vilnius*

PADĖKOS D. BRITANIJOS LIETUVIAMS

Esu sujaudinta Jūsų dėmesio iš taip toli! Sūnus verkia, kai jam perskaitau panašius siuntimus. Labai ačiū!

Tomo mama E. Šernienė

Štai atėjo ta diena, išmušė taip ilgai laukta valanda, kada tokią mažą mūsų valstybėlę viena po kitos pripažino užsienio valstybės. Tiek metų kentėję, žmonės atsigavo, džiaugiasi, tačiau, kaip nebūtų gaila ir skaudu visai Lietuvai, o labiausiai mums artimiesiems, ne visi sulaukė šios laimingos dienos...

Džiaugsmą užgniaužė liūdesys, kai netekom pačių artimiausių ir brangiausių žmonių.

1987.V.23 sukūrėm šeimą, buvom laimingi ir štai 1991.VII 31 išaušo pats nelaimingiausias rytas, kai namų slenkstį peržengė ta baisi žinia, kad jo jau nebėra...

Jam buvo tiktai 29 metai, buvo aukštas, lieknas kelių patrulinės tarnybos policininkas. Man 23 m., likau su 3.5 metų sūneliu Evaldu. Brangūs tautiečiai, aš buvau giliai sujaudinta, kai gerb. Gražvydas Kirvaitis man perdavė Jūsų dovanas. Aš Jums tariu nuoširdų ačiū, kad būdami taip toli nuo mūsų, o širdyse kartu ir taip arti su mumis, palaikot mus morališkai ir materialiai. Mums Jūsų moralinė paspirtis tikrai labai reikalinga, nes tai sustiprina mus ir dvasiškai, nes mūsų skausmo nepamirštat ir Jūs, brangūs tautiečiai iš Anglijos.

Rūta Janonienė

Aš, Musteikienė Alytė, A.A. Antano Musteikio žmona, noriu padėkoti Jums, brangūs tautiečiai iš D. Britanijos, už Jūsų pareikštą užuojautą netekus mylimo vyro, už Jūsų nuoširdžią paramą, už Jūsų nerimą dėl Lietuvos likimo. Juk Lietuva jaučiasi daug tvirtesnė, saugesnė, kai ją palaiko tautiečiai įvairiose pasaulio šalyse. Mums, artimiesiems, taip pat yra lengviau ištverti, kai žinai, kad su mumis skausmu dalijasi, morališkai palaiko lietuviai išeivijoje. Koks bebūtų baisus ir sunkus išsiskyrimas su brangiausiu žmogumi, mes guodžiamės, kad Lietuvos sūnų, žuvusių už Tėvynės laisvę, aukos nors nebuvo beprasmės. O tai, kad ši baisi nelaimė teko asmeniškai mums, nieko nepakeis, tokia jau Dievo valia. Be aukų vargu ar būtume sulaukę Nepriklausomos Lietuvos.

Vyras nuo vaikystės svajojo apie Lietuvos Laisvę. Jo sąsiuviniuose, užrašų knygutėse pilna piešinių ta tema. Savo mintis jis bandė reikšti eiliuotai:

„Jei kova — tai tebūna kova.
Tebūna kova ligi galo,
Kol Lietuva bus vėl laisva!"

Antanas mokėjo daug senoviškų liaudies dainų, grojo akordeonu, gitara, labai mėgo skaityti knygas, ypač anglų rašytojų, domėjosi lėktuvais, užsienio kalbomis, mokėjo staliaus darbus, jam patiko inžinieriaus-konstruktoriaus darbas. Vyras buvo uždaraus būdo, santūrus, rūpestingas, optimistas, mėgo jumorą, turėjo ypač gerą širdį, augo labai religingoje šeimoje ir pats buvo giliai tikintis.

Mums su vyru kartu pagyventi teko tik 9 metus. Tai buvo pilni rūpesčių, bet laimės metai. Vyras yra rašęs:

„Juk tavo laimė — tai mano laimė.
Ir mes laimingi tiktai abu."

O štai kažkieno bloga ranka „sušaudė" mūsų laimę. Jei nebūtų likę vaikučiai, man būtų neįmanoma tęsti gyvenimą, bet dėl jų turiu aukotis, turiu juos užauginti dorais lietuviais. Kristinai jau 7 metukai, šiemet pradėjo lankyti mokyklą, ji labai panaši į tėvelį. O Justinui šį mėnesį suėjo 2 metukai. Tėvas džiaugdavosi, kad jis toks vikrus, meilus ir įdomus.

Abu Antano tėvai gyvena kaime, augina 15 metų našlaitę. Jiems dar liko 24 m. duktė ir 47 m. sūnus.

Tai gal tiek apie mūsų šeimą, apie mūsų nelaimę. Aš dar kartą nuolankiai dėkoju už Jūsų užuojautą, paramą, kurią gavome per G. Kirvaitį, už Jūsų solidarumą, kas mums teikia stiprybę.

Alytė Musteikienė

Reiškiame širdingą ir gilią užuojautą dr. K. Valteriui ir jo šeimai dėl jo žmonos Birutės mirties.

Petras ir Melita Varkalai

Mylimai žmonai mirus, dr. K. Valteriui ir jo šeimai reiškiu gilią užuojautą.

kun. Aldonis Putcė

REMKIME —
PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ!
Aid Lithuania Fund (ALF)

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

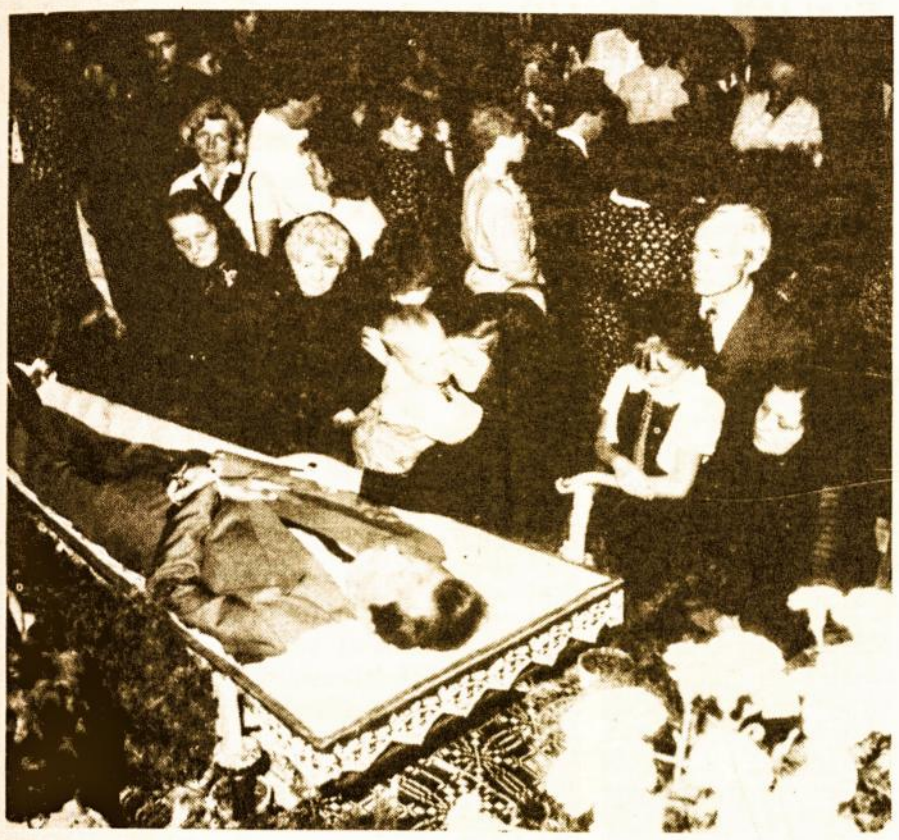

Muitininko A.A. Antano Musteikio, žuvusio už Lietuvos Laisvę Medininkų pasienio poste 1991.VII.31 d., laidotuvės. Dešinėje pusėje prie velionio galvos uošviai, duktė Kristina, sūnus Justinas ir žmona Alytė.

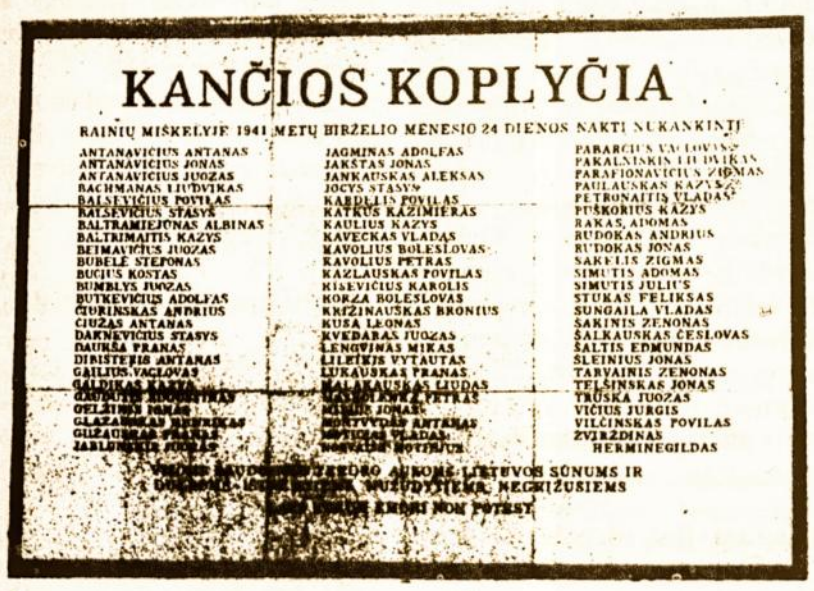

KANČIOS KOPLYČIA

RAINIŲ MIŠKELYJE 1941 METŲ BIRŽELIO MĖNESIO 24 DIENOS NAKTI NUKANKINTI

ANTANAVIČIUS ANTANAS
ANTANAVIČIUS JONAS
ANTANAVIČIUS JUOZAS
BACHMANAS LIUDVIKAS
BALSEVIČIUS POVILAS
BALSEVIČIUS STASYS
BALTRAMIEJŪNAS ALBINAS
BALTRIMAITIS KAZYS
BEIMAVIČIUS JUOZAS
BUBELĖ STEPONAS
BUGIUS KOSTAS
BUMBLYS JUOZAS
BUTKEVIČIUS ADOLFAS
ČIURINSKAS ANDRIUS
ČIUŽAS ANTANAS
DAKNEVIČIUS STASYS
DAUKŠA PRANAS
DIRISTEKIS ANTANAS
GAILIUS VACLOVAS
GALDIKAS KAZYS
GIEDRAITIS BRONISLOVAS
GVELŽIUNAS JONAS
GLAZAUSKAS HENRIKAS
GUŽAUSKAS PRANAS
JABLONSKIS JONAS

JAGMINAS ADOLFAS
JAKŠTAS JONAS
JANKAUSKAS ALEKSAS
JOCYS STASYS
KABELIS POVILAS
KATKUS KAZIMIERAS
KAULIUS KAZYS
KAVECKAS VLADAS
KAVOLIUS BOLESLOVAS
KAVOLIUS PETRAS
KAZLAUSKAS POVILAS
KISEVIČIUS KAROLIS
KORZA BOLESLOVAS
KRIŽINAUSKAS BRONIUS
KUSA LEONAS
KVEDARAS JUOZAS
LENGVINAS MIKAS
LILEIKIS VYTAUTAS
LUKAUSKAS PRANAS
MALAKAUSKAS LIUDAS
MIKULIONIS PETRAS
MILIUS JONAS
MONTVYDAS ANTANAS
MOTIEKA VLADAS
NOSVALIS NOTKUTIS

PABARČIUS VACLOVAS
PAKALNIŠKIS LIUDVIKAS
PARAFIONAVIČIUS ZIGMAS
PAULAUSKAS KAZYS
PETRONAITIS VLADAS
PUŠKORIUS KAZYS
RAKAS, ADOMAS
RUDOKAS ANDRIUS
RUDOKAS JONAS
SAKELIS ZIGMAS
SIMUTIS ADOMAS
SIMUTIS JULIUS
STUKAS FELIKSAS
ŠUNGAILA VLADAS
ŠAKINIS ZENONAS
ŠALKAUSKAS ČESLOVAS
ŠALTIS EDMUNDAS
ŠLEINIUS JONAS
TARVAINIS ZENONAS
TELŠINSKAS JONAS
TRUŠKA JUOZAS
VIČIUS JURGIS
VILČINSKAS POVILAS
ŽVIRŽDINAS HERMINEGILDAS

1941 m. birželio 24 d. naktį Rainių miškelyje nukankintų žmonių Kančios Koplyčios memorialinė lenta. Nuotrauka: *B. Aleknavičiaus*

Benjaminas Petras, Aldonos ir Martino Wright trečiasis sūnus, 1991.X.20 d. buvo pakrikštytas Lietuvių bažnyčioje Londone. Krikšto apeigas atliko kun. R. Repšys; krikšto tėvai — Kristina Pukštytė ir Roger Benson.

GRAŽI DOVANA KIEKVIENAM!

„Europos Lietuvio" 1992 m. sieninis kasdien nuplėšiamas kalendorius yra graži dovana bet kur gyvenančiam lietuviui.

Prie kartoninės plokštės prisegtuose 345 lapeliuose prirašyti tūkstančiai lietuviškų žodžių apie mokslą, literatūrą, lituanistiką ir šiaip įdomumus sudaro malonų pasiskaitymą.

Ryškiais skaičiais sužymėtos dienos yra aiškios jaunam ir neklaidingos senesniam. Nepamirštos lietuviškos tautinės ir religinės šventės ir šventųjų bei tautiniai vardai.

Užsisakykite kalendorių dabar, kad galėtume jį Jums pasiųsti laiku, prieš Kalėdas.

Sieninio kalendoriaus kaina £7.50 su persiuntimu. Nidos Knygų Klubo nariaims ir „Europos Lietuvio" skaitytojams papigintai — £6.50. Užsisakyti galima: „EL" Administracija, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

1992 m. sieninį kalendorių redagavo Natalija Gedvilaitė, atspausdintas Vilniuje.

VOKIETIJOJE

MIRĖ S. TIŠKUS

1991 m. liepos 30 d. Vokietijoje mirė autolenktynių žurnalistas ir automobilių bandytojas Stasys Tiškus. Velionis gimė 1906 m. Vilniuje lietuvio tėvo ir rusės motinos šeimoje. Jis su tėvais pirmojo pasaulinio karo metu buvo pasitraukęs į Rusiją. Grįžęs Lietuvon, apsistojo Klaipėdoje ir Pagėgiuose, nuo pat jaunystės pamėgo „motorą" — automobilius ir motociklus. Buvo vienas pirmųjų Lietuvoje, kurie įsigijo automobilį ir motociklą.

1939 m. su žmona ir dviejais vaikais Stasys išvyko studijoms į Vokietiją, pasirinkdamas mechanikos fakultetą. Karo metu dirbo inžinieriumi ginklų įmonėje. Praūžus karo audrai, jis vėl perėjo į autolenktynių žurnalisto darbą, tuo pat metu išbandydavo naujus vokiečių koncernų gaminamus automobilius, juos aprašydavo spaudoje.

1956 m. Stasys Tiškus išvyko į JAV, nes norėjo dar geriau susipažinti su atomobilių gamyba bei greičio technika. Po kelių metų vėl sugrįžo į Vokietiją, kur buvo įvairių kompanijų „gaudomas", kad patikrintų naujus vokiečių automobilius.

Automobiliai — didelė Stasio Tiškaus gyvenimo dalis. Nors daugiausia laiko jis praleido užsienyje (buvo Vokietijos pilietis), širdyje liko ištikimu lietuviu. Labai norėjo pamatyti laisvą Lietuvą. Deja, tos laimingos dienos nesulaukė.

KITOS ŽINIOS

Vienas pirmų aukštų Vokietijos pareigūnų, kurie aplankė jau laisvą Lietuvą, buvo Bavarijos gamtos apsaugos ministras Peter Gauweiler, į Vilnių atvežęs įvairių prietaisų, skirtų matuoti oro taršą. Jis pakvietė šios srities atstovus atvykti į Miuncheną.

Lietuviai, vadovaujami Evaldo Vebros, Bavarijos sostinėn atvyko rugsėjo 28 d. Čia iš gamtos apsaugos ministerijos jie gavo daug pavartotų prietaisų bei palydovą vokietį, kuris keletą dienų po to buvo Vilniuje ir supažindino lietuvius su jų praktiniu panaudojimu.

Spaudos konferencijoje ministras Peter Gauweiler pareiškė, kad tarp Bavarijos ir Lietuvos užmegzti tamprūs ryšiai. Vilniaus universitetui buvo nusiųsta gausi literatūra gamtos apsaugos tematika. Padovanotų prietaisų vertė viršija 1 milijoną markių, jie daugiausia bus naudojami Ignalinos atominės jėgainės vandens ir oro taršos matavimui.

Naujai įsteigto Lietuvos gamtos apsaugos departamento direktorius Evaldas Vebra spaudai pareiškė, kad jo tėvynėje gamtos apsauga yra labai kritiškoje padėtyje. Per kelias dienas Vokietijoje lietuviai daug ką pamatė, todėl galės panaudoti įgytas žinias pavojingos Ignalinos elektrinės eksploatavime.

Kartu su jais buvo atvykęs ir Justas Paleckis. Jis spaudos atstovams nebloga vokiška kalba pažymėjo, kad šiuo metu Lietuvai yra labai reikalingos užsienio investicijos.

K. Baronas

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

J. Audriaus sudarytą Lietuvos žemėlapį, kurį JAV išleido Devenių kultūrinis fondas, galima gauti per S. Kasparą, 21 The Oval, London E2 9DT. Kaina su persiuntimu — 4.00 svarai.

VATIKANE

MOKSLO METŲ PRADŽIA

Šv. Petro bazilikoje popiežius Jonas Paulius II-asis aukojo iškilmingas Romos katalikiškų universitetų atidarymo Mišias. Tarp gausiai susirinkusių popiežiškųjų Romos universitetų, akademijų ir institutų studentų dalyvavo ir būrys Romoje studijuojančių lietuvių — popiežiškosios šv. Kazimiero lietuvių kolegijos auklėtiniai.

VAT.R.

KRIKŠČIONYBĖ IR KULTŪRA EUROPOJE

Spalio 28 d. Vatikane prasidėjo paties Šventojo Tėvo iniciatyva surengtas Europos kultūros veikėjų simpoziumas „Krikščionybė ir kultūra Europoje — praeities atminimas, dabarties savimonė, ateities planai". Šventasis Tėvas troško, kad visos Europos kultūros veikėjai susirinkę Vatikane turėtų galimybę laisvai tarti savo žodį tais klausimais, kuriuos nuo lapkričio 28 d. iki gruodžio 14 d. svarstys Vatikane vyksiantis neeilinis Europos vyskupų Sinodas, kuris aptars šio kontinento krikščionių problemas ir uždavinius po didžiųjų politinių ir socialinių įvykių ir pasikeitimų pastaraisiais metais. Tai pirmas atvejis, kai prieš vyskupų Sinodą vyksta pasauliečių kultūrininkų suvažiavimas, kurio dalyvių išsakytos mintys galės pasitarnauti Sinodo tėvų darbams. Simpoziume dalyvavo apie penkiasdešimt kultūros veikėjų iš visos Europos, ypač iš Vidurio ir Rytų Europos šalių, kurie savo idėjomis ir patirtimi neabejotinai pasitarnaus Rytų ir Vakarų dialogo vystymui ir sustiprinimui krikščioniškos kultūros klausimais. Lietuvą simpoziume atstovavo dr. Kęstutis Girnius, kuris spalio 29 d. skaitė paskaitą „Bažnyčia Lietuvoje: tvirta moralinė ir trapi intelektualinė jėga". Jo mintys, išsakytos apie sunkų pereinamąjį laikotarpį Lietuvos Bažnyčioje, susilaukė gyvo simpoziumo dalyvių pritarimo. Be Lietuvos atstovo simpoziume dalyvavo kultūrininkai iš Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Gruzijos, Estijos, Lenkijos, Čekijos ir Slovakijos, Vengrijos, Rumunijos, Graikijos, Serbijos, Chorvatijos, Slovėnijos, Belgijos, D. Britanijos, Vokietijos, Prancūzijos, Portugalijos ir Italijos. Pirmadienio rytą, atidarydamas simpoziumo darbus, popiežiškosios Kultūros tarybos pirmininkas prancūzas kardinolas Poupard savo kalbos pradžioje pabrėžtinai paminėjo Vilnių tarp garsiųjų vietų ir kultūros židinių kaip Jeruzalė, Atėnai, Bizantija, Roma, Praha, Krokuva, Paryžius, Luvenas ir kt., iš kurių plito krikščioniškoji kultūra. Kardinolas paminėjo tris tartum atramos taškus, aplink kuriuos telkėsi simpoziumo darbai: praeities prisiminimas — būtent, Europos tautų netolimos praeities skaudūs patyrimai: karai, nesutarimai, priešiškumai, konfliktai, baimė, neteisingumas. Suvokimas dabartyje to, kas skiria ir vienija Europos tautas — krikščioniškasis tikėjimas, visų Europos tautų drauge išpažįstamas Kristaus mokslas. Pagaliau, simpoziumo dalyviai gilinosi į ateities problemas, svarstė, kaip išvengti naujų barjerų ir naujų sienų, kurios gali susidaryti po Berlyno sienos sugriovimo. Kaip išvengti naujų stabų, kurie gali kilti vietoje nugriautų marksizmo-leninizmo stabų. „Vidurio ir Rytų Europos tautų atstovai, — pasakė kardinolas Poupard, — ištisus dešimtmečius priversti tylėti, dabar daug ką gali pasakyti, pasidalinti savo patyrimais, pasiūlyti sprendimus." Tačiau kardinolas pastebėjo, kad ir Vakarai turi savo patyrimą: visuomenės sekuliarizaciją, supasaulėjimą. „Dievas ir jo liudytojai, — sakė kardinolas, — yra palaipsniui šalinami iš visuomeninio gyvenimo, o Dievo vietą palaipsniui užima supasaulietinta ir nudvasinta kultūra." Krikščionių kultūrininkų uždavinys kaip tik ir yra svarstyti, kuriuo būdu Europos tautų visuomeniniame gyvenime ir kultūroje gali būti sugrąžintas Dievo vaidmuo. Vienas pirmųjų kalbėtojų simpoziume Miuncheno universiteto profesorius Robert Spaemann pasakė, kad Bažnyčios įnašas į Europos atsinaujinimą negali būti determinuotas, nusakytas studijų susitikimuose, konferencijose, dokumetuose: Bažnyčios įnašas į Europos atsinaujinimą priklausys nuo jos pačios pajėgumo atsinaujinti iš vidaus, sugrįžti prie Kristaus Evangelijos ištakų.

VAT.R.

ITALIJOJE

APSILANKĖ VYSKUPAS

Spalio 27 d. popiežiškojoje šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje Romoje lankėsi Augsburgo vyskupas Jozef Stimpfle. Kolegijos rektorius prelatas Algimantas Bartkus sveikinimo kalboje padėkojo vyskupui už jo nenuilstamą veiklą Lietuvos labui, už ne tik dvasinę ir moralinę, bet ir už materialinę paramą Lietuvos Bažnyčiai.

Atsakomojoje kalboje vyskupas Stimpfle labai šiltai prisiminė savo kelionę į Lietuvą praėjusį mėnesį ir palinkėjo kolegijos auklėtiniams gerai pasirengti darbui Bažnyčioje. Vyskupo Stimpfle garbei surengtame priėmime tarp kitų dalyvavo ir popiežiaus pronuncijus Teherane arkivyskupas Bulaitis, Amerikos vyskupų konferencijos šalpos Rytų Europos kraštams direktorius kun. Šarauskas, delegatas lietuvių sielovadai prie Vokiečių vyskupų konferencijos prelatas Bunga, kiti svečiai.

ŠVEICARIJOJE

LPMA SESIJA

Ženevoje vyksta 74-oji Europinės laisvų prekybinių mainų asociacijos sesija. Kaip spaudos konferencijoje pareiškė Suomijos užsienio prekybos ministras Salolainen, yra numatyta į ateinančią Europinės laisvų prekybinių mainų asociacijos sesiją, kuri įvyks gruodžio mėnesį, pakviesti Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijas. Šioje sesijoje vyko derybos dėl laisvos Europos rinkos formavimo. Europinė laisvų prekybinių mainų asociacija jau palaiko ryšius su Vengrija, Čekija ir Slovakija bei Lenkija, kurios palaipsniui įsijungia į Europos prekybinių mainų sistemą. Kaip pareiškė ministras Salolainen, tikimasi, kad ir Pabaltijo valstybės gana greitai galės integruotis į Europos prekybinių mainų sistemą.

Šiuo metu asociacijos narėmis yra Šveicarija, Suomija, Švedija, Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone.

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KADA-KAS-KUR?

Lapkričio 22-24 d. — Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje, Hüttenfelde.

Gruodžio 10 d. — padėkos priėmimas pabaltiečių draugams, Latvian House, 71 Queensborough Terrace, London W2.

AUKOS SPAUDAI

A. Gegeckas — 20.00 sv.
V. Tamosius — 10.00 sv.
B. Drevinskas — 5.00 sv.
B. Zinkus — 5.00 sv.
J. Kuliukas — 4.00 sv.

Už aukas nuoširdžiai dėkojame

PAGALBOS LIETUVAI FONDAS (ALF)

Gautos šios aukos: 105.00 sv. — P. Tričys; 50.00 sv. — J. Kuliukas. Abiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

ALF valdyba

PADIDINAMA „EUROPOS LIETUVIO" PRENUMERATA

Padidėjus pašto ir leidybos išlaidoms, nuo 1992 m. sausio 1 d. padidinama „Europos Lietuvio" metinė prenumerata:

D. Britanijoje — 23 sv.
Vokietijoje — 85 DM.
Visur kitur — 30 sv.

Norintys „Europos Lietuvį" užsakyti savo giminėms ar pažįstamiems Lietuvoje, gali tai padaryti įmokėdami 30 sv.

BBC TV FILMUOS LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Ruošiantis atkurti Lietuvos Respublikos ambasadą Londone, BBC TV programa „Breakfast News" lapkričio 17 d. lietuvių bažnyčioje filmuos pamaldas, po kurių bus filmuojami pasikalbėjimai su lietuviais, kurie prieš 1940 metus dalyvavo lietuviškoje veikloje ir turėjo ryšių su anuometine Lietuvos ambasada Londone.

Kviečiame visus lietuvius ir tuos, kurie dalyvavo prieškarinės lietuvių visuomenės veikloje, atvykti į pamaldas.

FUTBOLAS

Spalio mėn. 27 dienos žaidynės: II divizijoje Florfield „A" rezultatu 3:0 nugalėjo Lithuanian Victoria „A"; III divizijoje Lithuanian Victoria „B" rezultatu 2:4 pralaimėjo Crown Anchor.

PAMALDOS

Nottinghame — lapkričio 17 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — lapkričio 17 d., 14 val., Bridge Gate.

Birminghame — lapkričio 23 d., šeštadienį, 17 val. Šv. Onoje, Bradford Str.

Nottinghame — lapkričio 24 d. 11.15 val. Židinyje.

LONDONE

VAIKŲ FONDAS

Pastaruoju metu fondas gavo šias aukas: po 100.00 sv. — E. Navickienė iš Rochdale ir Vladė Šližienė iš Derby; 50.00 svarų — Albertas Gaidelis iš Nottinghamo. Fondo vadovybė yra nuoširdžiai dėkinga šiems fondo rėmėjams.

Fondo vadovybė prašo visus Londono ir apylinkių lietuvius nepamiršti rengiamos latvių ir lietuvių mugės š.m. lapkričio 30 d. Latvių namuose, 72 Queensborough Terrace, London W2 (artimiausia metro stotis — Queensway, autobusas — Nr. 88). Apsilankykite mugėje, pasisvečiuokite Latvių namų bare ir valgykloje. Paremti mugę priimame aukas daiktais. Juos siųsti: British-Lithuanian Relief Fund For Children In Lithuania, 21 the Oval, London E2 9DT. Būsime dėkingi visiems mugės rėmėjams.

PADĖKOS IŠ LIETUVOS

Jums rašo mergaitė iš Lietuvos. Nuoširdžiai jums dėkojame už drabužėlius, kuriuos atsiuntėte į Jonavos „Caritą". Mūsų šeimoje auga šeši vaikai. Mama yra didelis ligonis, ją reikia operuoti. Tėtis dirba vienas, todėl mūsų materialinė padėtis yra sunki. Dar kartą nuoširdžiai dėkojame už drabužėlius, kurie mums buvo labai reikalingi. Tepadeda Jums Dievas Jūsų kilniame darbe.

Rima, jos broliai ir seserys

Esame labai dėkingi Anglijos vaikų fondui už atsiųstus pasakiškai gražius batelius ir drabužėlius.

Ragauskų šeimos šeši vaikai ir tėvelis

Aš auginu 4 vaikus, vyras mane paliko vieną. Lietuvoje pramoninės prekės parduodamos tik už talonus. O jų duoda labai mažai, todėl labai sunku vaikučius aprengti. Nuoširdžiai jums dėkoju už batelius, kurie tiko mano dukrytei, ir ji jais labai džiaugiasi. Linkiu jums sveikatos ir sėkmės darbuojantis žmonių labui ir gerovei.

Laurinčikienė ir vaikai

Aš auginu tris dukras. Esu labai jūsų nuoširdumo ir pagalbos sujaudinta. Mano dukrytės labai džiaugiasi jūsų dovana — bateliais. tariame nuoširdų ačiū ir linkime daug laimės.

Balčienė su dukromis

Nuoširdžiai dėkoju už nuostabius batelius ir už rūbelius, kuriuos man perdavė „Carito" moterys. Aš viena pati auginu dukrytę ir man yra labai sunku. Ačiū Jums už jautrią širdį. Tepadeda Jums Dievas Jūsų kilniuose darbuose.

Stankaitytė Vilija

SODYBOJE

TAUTOS ŠVENTĖ

Lapkričio 23 d. DBLS Sodybos skyrius ruošia Tautos Šventę ir Kariuomenės šventę. Iškilmės vyks Didžiojoje Sodybos salėje. Pradžia 15 val. Šokiams — disko muzika. Taip pat bus turtinga loterija. Veiks bufetas.

Visus narius ir svečius kviečiame šventėje gausiai dalyvauti.

Sodybos skyriaus valdyba

MANCHESTERYJE

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

LKVS „Ramovė" Mančesterio skyrius 1991 m. lapkričio 23 d. 18 val. Mančesterio lietuvių klube rengia Kariuomenės šventės minėjimą. Programoje: H. Vaineikio paskaita ir meninė dalis. Visi ramovėnai ir kiti apylinkės tautiečiai yra kviečiami kuo gausiau dalyvauti šiame minėjime!

Skyriaus valdyba

DERBYJE

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Š.m. lapkričio 24 d., sekmadienį, Derby skyrius rengia Kariuomenės šventės minėjimą, kuris įvyks 14 val. ukrainiečių klubo patalpose: 27 Charnwood Str., Derby. Po minėjimo bus pasikalbėjimai prie kavutės ir pyragaičių. Maloniai kviečiame visus vietos, apylinkės ir tautiečius iš toliau bei svečius gausiai apsilankyti.

skyriaus valdyba

SKAUTIŠKUOJU KELIU

LSS EUROPOS RAJONAS

LSS Europos Rajono „Kovo 11-osios" vasaros stovyklos finansinė apyskaita.

Pajamos:

Stovyklautojų mokestis	£ 1651.00
Visuomenės aukos	£ 1035.00
Iš viso	£ 2686.00

Išlaidos:

Transportas	£ 210.16
Maistas	£ 1517.86
Įrengimai	£ 537.79
Svečiai ir kt. išlaidos	£ 596.12
Iš viso	£ 2861.93
Balanse nuostolis	£ 175.93

v.s. J. Alkis, *Rajono vadas*

BOLTONE

PARLAMENTARO VIZITAS

Vietos lietuviai per savo pirmininką H. Vaineikį stengiasi puoselėti ryšius su Boltono parlamentarais Tom Sackville ir Peter Thurnham. Spalio 31 d. Boltono Šiaurės Rytų parlamento atstovas konservatorius Peter Thurnham apsilankė Boltono lietuvių pirmininko namuose ir pasiūlė jam aktyviai prisidėti prie organizuojamo Rusų draugystės forumo steigimo. Apgailestaudamas ir pabrėždamas, kad nors kaip lietuvis jis prieš rusų tautą nieko neturi, H. Vaineikis dėl laiko stokos atsisakė šiame forume aktyviai dalyvauti. Tačiau jis britų parlamentarui prižadėjo steigiamam forumui pagelbėti, surasdamas kontaktus Maskvoje.

Gana ilgo pokalbio metu Mr. Thurnham džiaugėsi Lietuvos laisvės atgavimu ir labai domėjosi jos dabartine padėtimi.

BRADFORDE

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

DBLS Bradfordo skyriaus ir Vyties klubo valdybos rengia Kariuomenės šventės minėjimą, kuris įvyks 1991 m. gruodžio 1 d., sekmadienį, 15.30 val. Vyties klubo salėje. Programoje: H. Vaineikio paskaita, p. P. Pucevičius parodys videofilmą apie susitikimą su Lietuvos AT pirmininku V. Landsbergiu Mančesteryje (1991.10.8). Visus prašome dalyvauti.

skyriaus ir klubo valdybos

KALĖDINIAI SVEIKINIMAI „EUROPOS LIETUVYJE"

Kalėdų ir Naujųjų Metų sveikinimai „Europos Lietuvyje" yra geriausias būdas prisiminti savo gimines bei pažįstamus švenčių proga.

Sveikinimus spausdinsime kalėdiniame „Europos Lietuvio" Nr. 49-50. Vienskiltinio sveikinimo kaina £10, o dviskiltinio — £20. Sveikinimus ir pinigus siųskite „EL" redakcijos vardu kaip galima greičiau. Pažadame visus kalėdinius sveikinimus, gautus iki gruodžio 9 dienos, atspausdinti.

PRALEISKIME ŠVENTES LIETUVOJE

Kelionė į Lietuvą Šv. Kalėdoms ir Naujųjų Metų šventėms

(Išvykstame gruodžio 18 — grįžtame sausio 8)

Iš Londono Heathrow aerouosto išskristume 8.30 val.
Berlyne būtume 11.15 val.
Autobusu pervažiavę iš Vakarų į Rytų Berlyno aerouostą išskristume 15.10 val. ir Vilniuje būtume 17.45 val.
Grįžtume tuo pačiu keliu ir Londone būsime 20.05 val.

ŠIOS KELIONĖS KAINA £317

įskaitant (£10.00) persikėlimą ir (£18.00) draudimą

Norintys dalyvauti šioje kelionėje prašomi skubiai rašyti:

P.V. Bulaitis, 40 Connaught Ave., North Chingford, London E4 7AA

Brangūs tautiečiai, biznieriai, komersantai ir visi, kam rūpi Nepriklausomos Lietuvos ateitis,

bendrovė „FIDUS" Lietuvoje kviečia bendradarbiauti:

1. Knygų leidybos srityje. 2. Prekybos srityje.
Jūsų paslaugoms prekybos tinklas visoje Lietuvoje — pirktume prekes už JAV dolerius.
3. Turizmo srityje. 4. Humanitarinėje srityje.
5. Jeigu norite, kad Jūsų vaikučiai greitai ir gražiai išmoktų kalbėti lietuviškai, padėsime surasti aukles arba mokytojas, gerai mokančias lietuvių ir anglų kalbas.
6. Reikalingi konsultantai biznio, komercijos ir marketingo klausimais.

Kviečiame bendradarbiauti visus, norinčius padėti atstatyti bolševikų sugriautą Lietuvos ūkį.

Rašykite: R. Murėnas, Bendrovė „FIDUS", Moniuškos 27, Vilnius, Lithuania

Tel: 010-70122 752574 fax.: 010-70122 354822

PASAULYJE

Gorbačiovo pranašystė

Dabar jau visiems aišku, kad nors dauguma respublikų ir sutiko pasirašyti sąjunginę sutartį, jos neatsisako savo nepriklausomybės. Todėl per valstybės tarybos posėdį prezidentas M. Gorbačiovas pabaugino, kad jei respublikos nesutiks sudaryti bendros ekonominės erdvės ir struktūros, Sovietų Sąjunga atsidurs ant pražūties krašto. Deja, šiais laikais jo jau mažai kas klauso. Įvairios sovietinės respublikos visai nesiskaito su centru ir M. Gorbačiovu, todėl užsienis nežino, kas yra už ką atsakingas. Didžiausią rūpestį kelia Ukrainos klausimas, nes be jos Sovietų Sąjunga negalėtų išsilaikyti. Ukrainoje tuo tarpu nacionalizmas tik stiprėja ir tvirtėja noras būti nepriklausomais. Ukraina jau organizuoja savo kariuomenę ir ruošiasi sudaryti atskirą sutartį su Rusija, kurios prezidentas Boris Jelcin jau įvedė griežtas ūkio reformas: išlaisvino prekes iš valstybės kontrolės. Tai labai pakels jų kainas, bet tikimasi, kad tai sukurs rinkos santykius ir pagerins gyvenimą. O šiuo metu žmonės turės kentėti, kas gali sukelti daug neramumų.

Pasitraukė vienas Afrikos diktatorius

Kai prieš 27 metus Zambijos prezidentas Kenneth Kaunda iš D. Britanijos, kurios kolonija Zambija iki tol buvo, perėmė krašto valdymą, šalis buvo turtinga, ir žmonės gerai gyveno. Prezidentas Kaunda tapo vienu iš įtakingiausių Afrikos vadovų, ypač aktyviai kovojo prieš Pietų Afrikos aparteidą. Bet kuo toliau, tuo gyvenimas vis blogėjo, ir Zambijos gyventojai susibūrė į aktyvią opoziciją. Tačiau tik po įvykių Rytų Europoje ir Sovietų Sąjungoje prezidentas Kaunda buvo priverstas surengti laisvus rinkimus, kuriuos laimėjo opozicija. Nauju Zambijos vadovu tapo Fredrick Chiluba, kuris išpranašavo sunkų krašto gyvenimą, kol bus atstatyta sugriauta ekonomika. D. Britanija tuo tikslu pažadėjo suteikti paramą.

Artimųjų Rytų konferencija

Nepaisant to, kad po posėdžių, trukusių visą savaitę, nebuvo nieko nuspręsta, manoma, kad žydų-arabų konferencija pavyko, nes visi sutiko susirinkti. Izraelis nori tęsti derybas kur nors Artimuosiuose Rytuose, o arabai — Madride. Vertėtų paminėti keletą pagrindinių konferencijos momentų: pirmą kartą istorijoje Izraelio ir palestiniečių atstovai sėdo prie vieno stalo ir po to pareiškė, kad pokalbis buvo naudingas. Palestiniečiai nenori praleisti paskutinės progos, nes jų autoritetas buvo labai pašlijęs (ypač po karo su Hussein), o Izraelį prirėmė prie sienos JAV. Gana skandalingas buvo tas konferencijos momentas, kai Izraelio premjeras Icchakas Šamiras apkaltino Sirijos vyriausybę tironija, o Sirijos užsienio reikalų ministras atsikirto, parodydamas plakatą su I. Šamiro nuotrauka, kai prieš 32 metus jis buvo ieškomas britų policijos dėl jo teroristinių veiksmų Palestinoje — dėl to paties, kuo jis dabar kaltina palestiniečius.